

CODUL NAȚIONAL DE ETICĂ A CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
(CoNaEtic)

-draft 2, 21 ianuarie 2019-

Autori

DRĂGUȘIN Mitică

ALECU Georgeta

BALC Nicolae Octavian

BOURIAUD Laura

DOICIN Cristian

FLOREA Silvia

GAVRILOVICI Cristina

MĂRĂCINE Virginia

MOLDOVANU Alexandru

NASTASĂ-Kovács Lucian

OANCEA Anca

PACEAGIU Jenica

PĂTRAȘCU Vasile

RUSU Liliana Cecilia

SANDU Dumitru

SÎRGHI Nicoleta

VRÎNCEANU Andrei

Sprijin tehnic din partea MCI – Mihaela Guda

PREAMBUL.....	4
1.VALORI ALE INTEGRITĂȚII ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ.....	5
2. PRINCIPII DE INTEGRITATE	6
3.STANDARDE DE BUNE PRACTICI ÎN REALIZAREA INTEGRITĂȚII ÎN CS	8
Proiectul de cercetare	9
Datele de CS	9
Evaluarea produselor de cercetare	10
Referințe bibliografice	11

PREAMBUL

- Scopul acestui COD este de a contribui la **consolidarea științei responsabile**¹, a valorilor și a bunelor practici de integritate la nivelul comunităților de cercetare științifică (CS) din România și a partenerilor acestor comunități de cercetare.
- Prin conținut, CoNaEtic vizează cercetători, instituții de cercetare, instituții de învățământ bazat pe cercetare și parteneri interesați de producerea și difuzarea cercetării științifice (sponsori și beneficiari, edituri și reviste de specialitate care preiau rezultate de cercetare). Altfel spus, vizăm **integritatea la nivelul întregului proces de cercetare**, în cadrul mediului instituțional care îl condiționează.
- Formulările din COD au fost elaborate pe o baza extinsă de documente normative în domeniul integrității, menționate în lista de referințe bibliografice, în ideea de consistență a sa cu trendurile internaționale de asigurare a calității în integritatea academică. Evident, nu se pune problema unui COD care tinde la completitudine, ci a unuia **centrat pe esențial, modernitate și adecvare la soluționarea unora dintre problemele majore din comunitățile românești de CS**.
- În COD există formulări referitoare la **definirea** unor valori, principii sau bune practici esențiale pentru asigurarea integrității și la **recomandări** destinate cercetătorilor sau altor actori semnificativi ai mediului de cercetare. Definițiile vizează teme ale integrității selectate în COD, așa cum apar în literatura de specialitate. Fiecare dintre aceste categorii de formulări esențiale are codificare separată și pot fi ușor identificate prin marcatorul numeric, alfanumeric sau figurativ (•). Paragrafele fără marcatorii de tip cod reprezintă explicitări, schematizări, formulări de conectare a paragrafelor sau sunt simple **comentarii**. Recomandările sunt formulări normative în registrul direcțiilor de acțiune susținute de către CNECSDTI, asociate principiilor sau valorilor de integritate specificate prin definiții. Recomandările pot avea relevanță pentru mai multe teme sau definiții.
- Ghidul pentru recunoașterea plagiatului în lucrările științifice (http://cne.ancs.ro/wp-content/uploads/cne/2017/12/Ghid_identificare_plagiat_final_site.pdf), prezent pe site-ul CNECSDTI, constituie o parte integrantă a CoNAEtic, subsumată capitolului STANDARDE DE BUNE PRACTICI.
- Codul va fi actualizat periodic, la 1-2 ani de către CNECSDTI.
- *Varianta finală a Codului va include, parțial sau în totalitate, notele de subsol actuale. Multe dintre codurile naționale de etică a CS practică acest sistem de argumentare prin note de subsol. Rămâne de văzut care vor fi semnalele primite la pretestarea prin consultare publică.*

¹ NAS-NAE-IOM (1992).

1. VALORI² ALE INTEGRITĂȚII³ ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

Integritatea în cercetarea științifică (CS) se asigură prin respectarea unor valori⁴ pe care trebuie să le satisfacă actorii cercetărilor prin principii, practici și produse de cunoaștere .

1. Principalele valori de integritate în CS se referă la:

- a. **Onestitate**, respectiv la concordanța între comportament și autoprezentarea lui în spațiul public, între practica de cercetare proprie, personală sau instituțională, și așteptările pozitive asociate cunoașterii științifice. Onestitatea în știință presupune adoptarea de către cercetător a unor procedee de lucru în conformitate cu scopurile și normele valorizate majoritar-pozitiv în câmpul cercetării științifice, chiar și atunci când vizibilitatea publică a practicilor efective este redusă. Scopurile majore ale cercetării științifice sunt producerea unor formulări cu valoare de adevăr și obținerea unor consecințe sociale pozitive ale aplicării rezultatelor de cercetare.
- b. **Responsabilizare** ca asumarea consecințelor directe sau indirecte ale practicilor proprii, individuale sau instituționale, de realizare a cercetării științifice.
- c. **Replicabilitate** ca asigurare, pe cât posibil, a condițiilor ca întregul proces de cercetare proprie să poată fi reluat cu aceleași date sau cu date similare, urmând același algoritm de cercetare.
- d. **Validitatea cunoașterii**, în sensul de asigurare procedurală și prin evaluare de produs de cunoaștere finit astfel încât cercetarea să măsoare în cât mai mare măsură ceea ce ar trebui să măsoare⁵.

² Valorile definitorii pentru integritate la nivelul codurilor de bună conduită în cercetare diferă. În codul european de conduită (2017), spre exemplu, sunt menționate patru principii sau valori centrale ale integrității în cercetare: onestitatea, respectul (față de colegi, participanți la cercetare, mediul uman de cercetare), responsabilizarea (accountability), fidelitatea (reliability) în asigurarea calității cercetării. În codul danez de conduită (2014) valorile fundamentale ale integrității sunt onestitatea, transparența și responsabilizarea. Pentru spațiul nord-american lista este mai lungă și include obiectivitatea, onestitatea, deschiderea (openness), responsabilizarea, corectitudinea (fairness) și buna administrare (stewardship) (NAS-NAE-IOM, 2018). În codul australian de conduită responsabilă în cercetare sunt menționate opt principii sau valori fundamentale: onestitate, rigoare, corectitudine, respect față de participanții la cercetare, recunoașterea drepturilor aborigenilor, responsabilizarea, promovarea practicilor de cercetare responsabilă. În codul olandez, recent apărut, KNAW et al. (2018) sunt menționate cinci principii, respectiv onestitatea, responsabilitatea, transparența, scrupulozitatea și independența. Varietatea, evidentă și din aceste exemple, depinde, în esență, de ceea ce vor să accentueze ca dezirabil cei care structurează respectivele coduri de conduită, de provocările cu care se confruntă promovarea bunelor practici în cercetarea științifică din mediul de cercetare asociat codului. **Lista CoNaEtic intersectează bună parte din valorile instituțiilor menționate. În plus, asigură o relativă independență între valori și, probabil, o adecvare sporită la provocările contextului de aici.**

³ În cadrul acestui document folosim termenul „integritate” pentru a desemna „integritatea în cercetarea științifică”, în sensul statuat prin unul dintre documentele fondatoare „as the adherence by scientists and their institutions to honest and verifiable methods in proposing, performing, evaluating, and reporting research activities” (NAS-NAE-IOM 1992:4).

⁴ Valorile în sine sunt obiective de durată în strategii la nivelul unor comunități umane date. Realizarea lor se face prin specificarea unor principii, norme și bune practici care le reflectă.

⁵ Vezi Babbie 2015.

2. Valorile de integritate științifică, în perioada contemporană,
 - a. ...tind să fie **universale** și trebuie promovate ca atare, fără a lăsa loc ideologiilor justificative de tipul ”la noi cercetarea se face altfel” sau ”la noi, acum x ani nu erau legi împotriva plagiatului”⁶;
 - b. ...trebuie **aplicate pe tot lanțul cercetării**, de la aplicații pentru obținerea unor proiecte, la designul cercetării, culegerea, analiza și interpretarea datelor, comunicarea și publicarea rezultatelor de cercetare până la evaluarea cercetărilor;
 - c. ...suportă **specificări sau diferențieri naționale și disciplinare** mai ales în raport cu gravitatea contextuală a diferitelor abateri de la normele de bună conduită.

Toate cele patru valori fundamentale ale integrității academice au o relativă autonomie și lor le corespund principii acționale și tipuri de bune practici specifice. Între ele există, însă, relații de interdependență. **Onestitatea este valoarea fundamentală a integrității academice**. Un deficit de onestitate atrage după sine și integritate redusă sub aspectul responsabilizării, replicabilității și al asigurării unei cunoașteri valide. După cum se va specifica în detaliu, în subcapitolul următor, **transparența este o valoare sintetică, integratoare** pentru toate cele patru anterior menționate.

2. PRINCIPII DE INTEGRITATE

Cele patru valori de integritate academică – onestitate, responsabilizare, replicabilitate și validitate a cunoașterii – ajung să fie aplicate efectiv în practica de CS prin intermediul unor **principii de integritate care sunt, în fapt, specificări ale valorilor prin mijloace specifice de acțiune, asociate valorilor**. Principiile au funcție instrumentală fundamentală în realizarea obiectivelor definite prin valori. Fără ca listele să fie complete, sunt menționate, în continuare, principiile de satisfacere a cerințelor de integritatea academică asociate valorilor anterior menționate.

1. A fi ONEST în cercetare obligă la:
 - a. respingerea și prevenirea oricărei forme de **furt intelectual** (plagiat) de text, idei, date, metode de analiză sau rezultate de analiză;
 - b. respingerea și prevenirea oricărei forme de **fabricare a unor date** și de prezentare a lor ca și cum ar fi reale;
 - c. respingerea și prevenirea oricărei forme de **falsificare sau manipulare a datelor** de cercetare;
 - d. recunoașterea explicită a **contribuțiilor pe care autorii le au la realizarea unei opere comune** prezentate în spațiul public prin specificări legate de:
 - **ordinea numelor** în seria de autorat;
 - **coordonarea** muncii în cadrul echipei de autori;
 - precizarea **contribuțiilor specifice** pentru unii dintre autori, dacă este cazul, în corpul lucrării;
 - recunoașterea explicită a modului de folosire a unor texte anterior publicate de autor pentru **evitarea autoplagiului**;
 - **respectarea proprietății în indiviziune** dată de participarea în calitate de coautor la volume sau articole colective. Preluarea ulterioară, fără citarea de rigoare a unor părți din lucrări de coautorat în lucrări sub semnătură proprie

⁶ Chiar dacă *acum x ani* nu erau legi împotriva plagiatului în România, **nu trebuie confundată cerința morală de bună practică în domeniu - știută cel puțin de la începutul secolului XX în România – cu fapte juridice reglementate prin legi.**

sau în lucrări colective cu alți coautori decât în lucrarea primară, de referință, este tot o formă de furt intelectual;

- menționarea explicită a **autoratului și pentru lucrări realizate prin contracte** astfel încât beneficiarul contractului să nu își asume nemeritat un rol în echipa de autorat.
- e. **raportarea completă și corectă a rezultatelor de cercetare** indiferent dacă acestea
 - susțin sau nu ipotezele de lucru din cercetare,
 - convin sau nu intereselor pe care le au finanțatorii cercetării;
- f. respectarea publicului ca utilizator final de cercetare evitând **manipularea prin proiectarea deficitară a instrumentelor de cercetare sau prin neprezentarea rezultatelor neconcordante** cu cele ale intereselor finanțatorilor;
- g. respectarea cerințelor de onestitate anterior menționate este necesară nu numai în culegerea, analiza și diseminarea rezultatelor de cercetare ci și în aplicațiile pentru fonduri de cercetare și în evaluarea produselor științifice ale altor cercetători.

2. **REPLICABILITATEA** procesului de cercetare obligă la proiectarea demersului de cercetare, producerea și analiza datelor precum și la comunicarea rezultatelor către beneficiar sau către public în așa fel încât **drumul de cercetare să poată fi repetat cu obținerea aceluiași rezultate de către oricare alt cercetător**. Replicabilitatea unui anume proiect de cercetare poate fi afectată negativ de o proiectare defectuoasă, de nerespectarea proiectului în procesul de implementare sau de analiză a datelor sau de deficiențe în raportarea cercetării către beneficiar sau către cititorul de publicații de specialitate.

- a. Rapoartele de cercetare sau secțiunile metodologice ale publicațiilor științifice trebuie să specifice în detaliu **unde, când și cum au fost culese/produse datele de cercetare**. Dacă este vorba de cercetări sociale calitative, cerința implică și detalii descriptive (eventual în anexă) referitoare la profilul socio-demografic al subiecților intervievați⁷.
- b. Eventualele **transformări în bazele de date** (eliminarea cazurilor extreme, înlocuirea valorilor lipsă pe anumite variabile etc.) pe parcursul analizelor să fie menționate, descrise procedural, justificate și evaluate de către echipa inițială de cercetare.
- c. Raportarea rezultatelor de analiză cantitativă să fie făcută prin specificarea eventualelor **procedee de ponderare a datelor sau de „netezire” a distribuțiilor de frecvențe** pentru anumite variabile.
- d. **Arhivarea datelor de cercetare** trebuie să fie asigurată prin proceduri standard, pe perioade de timp determinate și, pe cât posibil, accesibile pentru utilizarea publică de specialitate.

3. **RESPONSABILIZAREA** în CS presupune obligativitatea...

- a. ...stabilirii de algoritmi de organizare a practicii de cercetare astfel încât **subiecții umani, animalele, mediul natural și patrimoniul cultural să nu suporte consecințe negative** ale procesului de CS, pe termen scurt, mediu sau lung;
- b. ...producerii unor mecanisme instituționale de **sanționare și prevenire a abaterilor de la normele de bună practică** din domeniul de referință;
- c. ...adoptării unor practici de cercetare și de comunicare a rezultatelor acestora astfel încât **încrederea publică în cercetători și în mediile de cercetare să fie consolidată**:

⁷ Publicarea unor date de sondaj sociologic fără a specifica tipul de eșantionare, modul de culegere a datelor și modul în care au fost analizate datele (cu sau fără ponderare, spre exemplu) reprezintă o încălcare a normelor de integritate academică asociate cerințelor de replicabilitate.

- asigurarea integrității academice obligă actorii procesului de cercetare să nu omită din ecuația muncii lor **efectele de încredere în întregul proces care duce la obținerea rezultatelor care se fac publice;**
 - **capacitatea cercetătorului sau a instituției de cercetare de a câștiga încredere**⁸, dincolo de situațiile de conjunctură, implică promovarea unor coerențe multiple între procedeele standard de cercetare, între așteptările publice pe de o parte și modul de lucru/rezultate de cercetare, pe de altă parte;
 - **un autor sau o instituție de cercetare este ”de încredere”** dacă pe termen mediu sau lung a dovedit că ajunge la rezultate de performanță prin respectarea valorilor și normelor specifice cercetării științifice. Profesionalismul și buna credință sunt ingredientele de bază în a garanta că un cercetător, o instituție sau un produs de cercetare pot fi ”de încredere”. Capacitatea de a câștiga capital de încredere pentru cercetare este o valoare sintetică între onestitate, profesionalism și responsabilitate.
4. Asigurarea VALIDITĂȚII proceselor de cunoaștere în cercetare prin ...
- a. ...teste specifice care să pună în evidență **consistența noilor rezultate de cercetare cu rezultate din cercetări anterioare , cu structuri teoretice consolidate sau criterii obiective de evaluare**⁹;
 - b. ...aplicarea unor metode multiple pentru analiza acelorași date sau a unor modificări de metodă pentru a vedea cât de robuste sunt concluziile în raport cu astfel de modificări¹⁰.

A pune în circuit date și analize nevalidate ca și cum rezultatele pe care acestea le implică ar fi certe poate avea multiple consecințe negative și decurge fie din ignoranță, fie din lipsă de onestitate.

5. Asigurarea TRANSPARENȚEI în procesul de cercetare – pe lanțul proiectare, culegere de date, analiză, diseminare și evaluare - este o cerință cumulativă care decurge din exigențele de onestitate, replicabilitate și responsabilizare. În absența deschiderilor oneste către comunitățile de cercetare specializate dar și către marele public nu pot funcționa mecanismele de autocorectare a cercetării, de evitare a consecințelor negative ale metodologiilor deficitare. În mod expres, CS deschisă obligă la:
- a. **accesibilitate sporită la rezultate ale cercetării** și la informații despre modul de producere a acestora;
 - b. **declararea conflictelor de interes;**
 - c. prezentarea propriei cercetări astfel încât **să poată fi reprodus întregul proces de cercetare.**

3.STANDARDE DE BUNE PRACTICI ÎN REALIZAREA INTEGRITĂȚII ÎN CS

Asigurarea integrității în CS are, în primul rând, o fațetă de dezirabilitate, de specificare a valorilor și a principiilor de integritate care dau norma pozitivă. Cea de-a doua fațetă este dată de provocările pe care le suportă procesul de cercetare. Normele esențiale de bună practică vor fi cele generale în

⁸ **Capitalul de încredere** (trustworthiness) de care dispune un autor sau o instituție implicată în cercetare este o caracteristică sintetică atribuită de către beneficiarii direcți sau indirecti ai cercetărilor. Acesta rezultă din onestitate, profesionalism, responsabilizare, transparență, eficiență etc.

⁹ Vezi, spre exemplu, pentru științele sociale, detalii referitoare la validitatea de criteriu, de conținut sau de construct (Babbie 2015).

¹⁰ Treiman (2014) pentru ”analize de senzitivitate” sau Chambers (2007) pentru analize de triangulare.

CS. Particularitățile de aplicare a lor pe domenii nu constituie obiectul prezentei secțiuni¹¹.

Proiectul de cercetare

În calitate de cercetător sau instituție de cercetare...

1. ...explicitiază și **justifică obiectivele**, întrebările și ipotezele de cercetare astfel încât să fie convingătoare utilitatea lor pentru cercetarea fundamentală sau aplicativă;
2. ...stabilește clar, prin proiect, dacă cercetarea este **de tip confirmatoriu (bazată pe ipoteze), exploratoriu (fără ipoteze de pornire)** sau orientată spre generarea unor ipoteze în fază exploratorie, verificabile ulterior, în etapa confirmatorie;
3. ...fundamentează proiectul de cercetare prin raportare la **studii și cercetări recente, fără a neglija însă studiile fondatoare**¹² din domeniu. Excesul de referințe bibliografice care nu sunt asimilate pe fond nu este indicat;
4. ...**elaborează proiectul de cercetare ca întreg**, cu obiective, justificări, sinteză bibliografică, metodologie, analiză și interpretare a datelor, concluzii și discuții intercorelate;
5. ...**acceptă numai temele de cercetare care pot fi realizate în concordanță cu valori și principii** specificate în acest COD sau reductibile explicit la acestea¹³.

Datele de CS

6. **Pentru a spori transparența datelor și a modului de analiză a acestora** este necesar ca:
 - a. bazele de date de CS să fie¹⁴ cât mai accesibile public pentru eventuale replicări ale cercetării; instituțiile care gestionează proiecte de cercetare finanțate din bani publici trebuie încurajate să facă publice nu numai rapoartele de cercetare ci și datele în funcție de care au fost realizate proiectele.
 - b. practica larg răspândită a unor ministere de a menține numai pentru uz propriu date de sondaj realizate în cadrul unor contracte (naționale sau internaționale), finanțate prin fonduri de stat, să fie descurajată;
 - c. revistele de specialitate să fie încurajate să solicite de la autorii de articole print-out-uri după rezultatele de analize complexe pentru a testa cât de robuste sunt concluziile de analiză la variațiile de seturi de date și de metode de analiză.
7. Este necesar ca **tezele de doctorat în format electronic să fie puse în arhive publice, deschise**, pentru a descuraja forme majore sau minore de abateri de la normele de bună conduită academică. Includerea tezelor de doctorat în arhive de date deschise va descuraja nu numai fraude ale autorilor de teză dar și tentative ale celor care speră să plagieze fără a fi identificați ulterior. Pentru tezele pe care comisiile de evaluare apreciază că există idei de o deosebită

¹¹ În formularea regulilor de bună conduită în CS pe etape ale cercetării poate fi util modelul propus de KNAW et al. (2018). *New Netherlands Code of Conduct for Research Integrity*. Recomandările pe care le formulăm în acest COD vizează numai anumite componente sau secvențe ale procesului de cercetare pe care le considerăm deosebit de utile în contextul problematic pentru CS din România.

¹² Seminal studies.

¹³ Recomandarea este preluată cu adaptări minore din KNAW et al., The Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences. (2018). *New Netherlands Code of Conduct for Research Integrity* :

”Accept only research assignments that can be undertaken in accordance with the standards in this Code (3.2/14)”.

¹⁴ Cerințele imperative de tipul ”să fie..” trimit la acțiuni necesare din partea tuturor instituțiilor implicate în gestionarea proceselor și produselor de CS.

valoare care pot fi plagiate se poate decide termenul de amânare a publicării tezei pe internet până la realizare unei publicări a rezultatelor de excepție de către autor.

Evaluarea produselor de cercetare

8. În deciziile referitoare la plagiat, evaluatorii (conducători de doctorat, redacții ale revistelor de specialitate, experți evaluatori, membri ai comisiilor sau consiliilor cu atribuții în acest sens) trebuie să ia decizii nu numai în baza unor evaluări de similitudine a textelor, estimate prin softuri specializate, ci și prin apelarea la analizeze calitative care să aprecieze semnificația textului plagiat în arhitectura lucrării analizate. **Stabilirea arbitrară a unui prag de acceptare a cantității relative de text din lucrare care „poate fi plagiat, fără consecințe de sancționare”, este inacceptabilă în absența unei dublări a evaluării cantitative cu cea calitativă** (referitoare la importanța ideilor plagiate în economia lucrării)¹⁵.
9. **Ideologiile pro-plagiat** sau de favorizare indirectă a lipsei de onestitate academică trebuie identificate, analizate¹⁶ sub aspectul factorilor care le favorizează și descurajate în consecință.
10. Abaterile grave de la normele de bună conduită de integritate în CS (contrafacere, falsificare, plagiere) sunt **fapte morale care nu se prescriu**¹⁷. În consecință, **plagiatul, contrafacerea și manipularea de date în CS nu se prescriu** și trebuie sancționate în funcție de gravitate¹⁸. Judecarea acestor fraude moral-intelectuale **ca și cum ar fi numai fapte juridice este incorectă**. Este necesară **auditarea integrității proiectelor de obținere a unor finanțări europene sau naționale exact după regulile acestui cod**.
11. Comisiile universitare de etică sau consiliile academice la nivel ministerial (CNATDCU, CNECSDTI, CEMU etc.) care ajung să evalueze **suspiciuni de fraudă intelectuală (contrafacere de date, manipulare de date, plagiat) pentru persoane aflate, direct sau indirect, în funcții de supraordonare (rector, prorector, ministru de resort, ministru secretar de stat, prim-ministru, lider de partid politic care numește miniștri etc.)** trebuie să evite situațiile de conflict de interes prin proceduri legale adecvate (transferarea sesizării la structuri instituționale similare din alte ministere, din universități etc.).

¹⁵ Ideologiile de autoapărare prin invocarea absenței unor reglementări formale referitoare la plagiat-contrafacere de date-manipulare de date la nivelul lucrărilor academice din perioada comunistă (sau de la începutul perioadei de tranziție post-comunistă) nu trebuie luate ca temei pentru nesancționarea fraudelor respective. **România a avut întotdeauna, mai ales după anii 1920, elite intelectuale care au furnizat modele de bună conduită de integritate științifică atât prin predarea în spații universitare cât și prin articole și cărți publicate** (CNECSDTI 2018).

¹⁶ Sandu, D, 2019.

¹⁷ Ideea de prescriere a plagiatului, frecvent invocată în spațiile de decizie puternic politizate, este la fel de întemeiată ca și cea care ar susține că abaterile grave de la moralitate – furtul, crima, spre exemplu - pot fi puse în paranteze, șterse cu buretele, după un număr de câțiva ani.

¹⁸ Între conduitele responsabile și cele de tip fraudă intelectuală se află o mulțime de abateri de tipul **practicilor de cercetare contraproductive**¹⁸ precum autoplagiatul, autorat care nu respectă contribuțiile efective ale semnatarilor, jurnale de specialitate care percep costuri de publicare dar nu fac operații de evaluare colegială etc.) (NAS-NAE_IOM 2018, Bouter et al. 2016).

12. Trebuie încurajate toate canalele media care distribuie rezultate ale unor sondaje de opinie să asigure accesul unor experți independenți la microdate pentru a valida consistența datelor.

Referințe bibliografice

- ALLEA (ALL European Academies). (2017). *The European Code of Conduct for Research Integrity*. European Science Foundation & ALLEA
- Babbie, E. R. (2015). *The practice of social research*: Nelson Education.
- Bouter, L. M., Tjeldink, J., Axelsen, N., Martinson, B. C., & ter Riet, G. (2016). Ranking major and minor research misbehaviors: results from a survey among participants of four World Conferences on Research Integrity. *Research Integrity and Peer Review*, 1(1), 17.
- Chambers, R. (2007). From PRA to PLA and pluralism: Practice and theory. *The SAGE Handbook of Action Research: Participative Inquiry and Practice*, 297.
- CNECSDTI, 2018. [Ghid pentru identificarea plagiatului în lucrările științifice](#).
- Godecharle, S., Nemery, B., & Dierickx, K. (2013). Guidance on research integrity: no union in Europe. *The Lancet*, 381(9872), 1097-1098.
- Godecharle, S., Nemery, B., & Dierickx, K. (2014). Heterogeneity in European research integrity guidance: relying on values or norms? *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics*, 9(3), 79-90.
- Legea Nr. 206 din 27 mai 2004, privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare.
- NAS-NAE-IOM (National Academy of Sciences, N. A. o. E., and Institute, & Medicine).(1992). *Responsible Science. Volume 1: Ensuring the Integrity of the Research Process*: National Academies Press.
- NAS-NAE-IOM,(2018). *Fostering integrity in research*: National Academies Press.
- NHMRC (2018). *Australian Code for Responsible Conduct of Research*.Co-authors: Australian Research Council and Universities Australia
- KNAW et all. The Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences. (2018). *New Netherlands Code of Conduct for Research Integrity*.
- Sandu, D. (2019). Cultura integrității academice la studenți, în Sandu, D., Vasile, M., Ilinca, C. (2019) . *Integritatea academică la studenți. Sondaj în Universitatea din București (INTEGUNIV)*, Editura Universității București (în curs de publicare).
- Sandu, D. (2017). Spre o diagnoză integrată a plagiatului. *Contributors.ro*, martie 20, 2017, disponibil la <http://www.contributors.ro/administratie/educatie/spre-o-diagnoza-integrata-a-plagiatului/> (consultat 10.07.2018).
- Ministry of Higher Education and Science . (2014)*The Danish Code of Conduct for Research Integrity*.
- Treiman, D. J. (2014). *Quantitative data analysis: Doing social research to test ideas*: John Wiley & Sons.